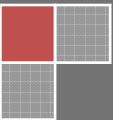

İK V DEĞERLENDİRME NOTU

İTALYA, AB DÖNEM BAŞKANLIĞI'NI DEVRALDI
(1 TEMMUZ 2014 – 31 ARALIK 2014)

Selen Akses, İKV Kıdemli Uzman

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

İTALYA, AB DÖNEM BAŞKANLIĞI'NI DEVRALDI

(1 TEMMUZ 2014 - 31 ARALIK 2014)

Selen AKSES, İKV Kıdemli Uzmanı

1 Temmuz 2014 tarihinde AB Dönem Başkanlığı'nı Yunanistan'dan devralan İtalya bu görevi, 1957 yılında imzalanan Roma Antlaşması'ndan bu yana, on ikinci kez üstlenmiş bulunuyor. Yunanistan'ın İtalya'ya bu görevi teslim etmesiyle beraber, yeni bir üçlü Başkanlık dönemine de böylelikle geçiş yapıldı. 1 Temmuz 2014 ve 31 Aralık 2015 arasında sırasıyla İtalya, Letonya ve Lüksemburg üçlü Başkanlık sistemini yönetecekler.

Genel Tespitler:

- ❖ Eski Dönem Başkanlıkları'nda, İtalya AB'nin bütünleşme sürecinde kilit aşamalarda önemli bir rol üstlendi.
- ❖ İtalya, ekonomik krizin etkilerini şiddetli bir şekilde hisseden ülkelerin başında yer alıyor. İtalya'nın kamu borcu 2013 yılında GSYİH'nin yüzde 132,6 oranına yükseldi. İşsizlik oranı da yüzde 12,2'e ve gençler arası işsizlik oranı ise yüzde 40 seviyesine ulaştı.
- ❖ İtalya'nın dönem başkanlığı sürecinde üstlenmesi gereken en büyük sorumluluk, bu altı ay içinde AB kurumları nezdinde gerçekleşecek görev değişikliklerinin kurumlarının işleyişini ve kurumlar arası işbirliğinde aksamalara meydan vermemesinin sağlanması olarak nitelendirilmektedir.
- ❖ İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nın öncelikleri;
 - Ekonomik ve mali krizin üstesinden gelerek ekonomik büyümenin canlandırılması ve yeni istihdam imkânlarının yaratılması;
 - Vatandaşların temel haklarının güçlendirilmesi;
 - Avrupa'nın hızla değişen uluslararası ortama ayak uydurmasının sağlanmasıdır.
- ❖ İtalya, kuşkusuz Türkiye'nin AB'ye üyeliğini ve adaylık ve müzakere süreçlerini başından beri en çok destekleyen ülkelerden biridir. Nitekim İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda Türkiye ile olan müzakerelerin yeniden canlandırılması öncelikler arasında yer alıyor.

Avrupa Topluluğu'nun eski kurucularından biri olan İtalya'nın, üstlendiği Dönem Başkanlıkları sırasında AB'nin bütünleşme sürecindeki kilit aşamalarında önemli bir rol oynadığı gözlemlendi. Bu kapsamda, örneğin, 1975 yılında İtalya'nın dönem başkanlığı esnasında Avrupa Parlamentosu üyelerinin doğrudan genel oy ile seçilmeleri kararı alındı. 1980 yılında üstlendiği dönem başkanlığında Orta Doğu'ya ilişkin Venedik Deklarasyon'unun kabul edilmesiyle İtalya'nın önderliğinde üye ülkeler arasında ilk defa dışişleri alanında ortak bir pozisyon alınması sağlandı. İtalya'nın daha sonraki yıllarda yürüttüğü dönem başkanlıklarında ise Avrupa Tek Pazarı, Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği ve siyasi birliğin oluşmasında önemli girişimlerde bulunuldu.

İtalya'nın AB Dönem Başkanlıkları

1 Temmuz -31 Aralık 1959	1 Ocak -30 Haziran 1980
1 Temmuz -31 Aralık 1962	1 Ocak -30 Haziran 1985
1 Temmuz -31 Aralık 1965	1 Temmuz -31 Aralık 1990
1 Temmuz -31 Aralık 1968	1 Ocak -30 Haziran 1996
1 Temmuz -31 Aralık 1971	1 Temmuz -31 Aralık 2003
1 Temmuz -31 Aralık 1975	1 Temmuz - 31 Aralık 2014

İtalya'nın şimdiki AB Dönem Başkanlığı sürecindeki üstlenmesi gereken en büyük sorumluluk, bu altı ay içinde AB kurumları nezdinde gerçekleşecek görev değişikliklerinin (Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Dış Eylem Servisi) AB kurumlarının işleyişini ve kurumlar arası işbirliğinde aksamalara meydan vermemesinin sağlanması olarak nitelendirilmektedir. Mayıs ayında gerçekleşen Avrupa Parlamentosu seçimlerinde İtalya'da yüzde 41'lik bir başarı elde eden Demokrat Parti'nin Genel Sekreteri ve Başbakan Matteo Renzi ile İtalya, bu görevi yerine getirebilecek gibi görünüyor. Ancak Avrupa Parlamentosu seçimlerinde aşırı sağın güçlenmesiyle AB'nin geleceği konusunda karamsarlığa düşen kesimlerin şüphelerinin giderilmesi için çaba gösterilmesi gerekiyor.

Küresel ekonomik ve finansal krizden en çok etkilenen AB Üye Devletleri'nden biri olan İtalya'nın bu dönem başkanlığında Birliğin ekonomisini yeniden canlandırması ve yeni iş imkânlarının geliştirilmesi konularının öncelik teşkil etmesi bekleniyor. Bilindiği üzere, ekonomik kriz ile İtalya'nın kamu borcu 2013 yılında GSYİH'nin yüzde 132,6 oranına ulaştı. Öte yandan İtalya, 2009 yılında GSYİH'nin yüzde 5,5'ine yükselen bütçe açığını 2013'te yüzde 3 seviyesine indirmeyi başarmış durumda. Ancak ülkedeki ekonomik durum açısından iş gücü koşulları kötüleştirerek, ülkedeki işsizlik oranı yüzde 12,2'e yükseldi. Gençler arası işsizlik oranı iste 2013 yılında yüzde 40 seviyesine ulaştı. Bu tablo karşısında, İtalya'nın ekonomik krizin üstesinden gelmek için hem ulusal düzeyde hem de Birlik nezdinde önemli bir sınav vereceği anlaşılıyor.

İTALYA, LETONYA VE LÜKSEMBURG ÜÇLÜK BAŞKANLIK DÖNEMİ

1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile uygulanmaya konulan üçlü Başkanlık (*Trio Presidency*) sisteminde İtalya ile yeni bir dönem başlamış bulunuyor. İtalya ile birlikte bu üçlü dönem başkanlığını yürütecek diğer ülkeler ise Letonya ve Lüksemburg'dur.

Üçlü Başkanlık Sistemi

İtalya

1 Temmuz - 31 Aralık 2014

Letonya

1 Ocak - 30 Haziran 2015

Lüksemburg

1 Temmuz- 31 Aralık 2015

Söz konusu ülkelerin yeni üçlü Başkanlık görevini üstendikleri dönemde AB kurumları içinde önemli görev değişiklikleri meydana gelecek. Mayıs ayında yapılan seçim sonuçlarında belirlenen yeni Avrupa Parlamentosu üyeleri göreve başlayacak, Avrupa Komisyonu'nun yeni üyelerinin yanı sıra, yeni AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve AB Zirveleri'ni yönetecek yeni AB Konsey Başkanı seçilecek. İtalya, Letonya ve Lüksemburg, AB kurumları nezdindeki bu görev değişikliklerinin kolaylıkla gerçekleşmesini sağlamakla yükümlüler. Ancak bu gelişmelerin çoğunun İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı sırasında gerçekleşeceği göz önünde bulundurulduğunda, İtalya'ya bu hususta büyük sorumluluk düşeceği benziyor. Bu bağlamda, İtalya'nın AB kurumlarının işleyişinin ve kurumlar arasındaki işbirliğinin etkin bir şekilde sağlanmasını garanti altına alması gerekiyor.

Bu yeni üçlü Dönem Başkanlığı'nın bir diğer önceliği ise AB'nin küresel ekonomik ve mali krizi etkilerinden tamamen kurtulmasının sağlanmasıdır. AB'nin ekonomik kapasitesini güçlendirerek, Birlik çapında ekonomik büyümenin yeniden canlandırılması ve yeni iş imkânları yaratılması öncelik teşkil ediyor. Geçtiğimiz son birkaç yılda AB'de kaydedilen yüksek işsizlik sorunu (özellikle gençler arasında) ve giderek artan yoksulluk ile sosyal dışlanmaya karşın, bu üç ülkenin AB Dönem Başkanlığı'nın diğer önceliklerini yeni iş imkânlarının yaratılması ile yoksulluk ve dışlanma ile daha iyi mücadele edilmesi oluşturmaktadır. Bu hedefler doğrultusunda, hareketliliğin, sosyal diyalogun, iş gücü piyasasında yapısal reformların, eğitim ve mesleki eğitim ile insan sermayesine yatırımların teşvik edilmesine de öncelik verilecek.

Tüm bunların yanı sıra, Dijital Tek Pazarı'nın tamamlanmasına yönelik çalışmaların hızlandırılarak AB'nin dijital imkânlardan daha çok faydalanması da büyük önem taşıyor. Avro Alanı'nda mali istikrarın sağlanması, Avrupa 2020 Stratejisi'ne ilişkin sürecin yeniden canlandırılması ve Tek Pazar'ın tamamlanması bu üçlü Başkanlığı'nın öncelikleri arasında yer alıyor. Ayrıca, araştırma ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi, sağlık sektörüne yönelik yatırımların artırılması, şirketlerin iş yapma sürecinin kolaylaştırılması, ikili ticari ve yatırım müzakerelerinin hızlandırılması ve çağdaş ulaşım altyapılarının geliştirilmesi diğer önceliklerin arasında yer alıyor. Tüm bunların yanı sıra, bu üçlü Başkanlıkta enerji ve iklim politikaları da önemli gündem olarak yer tutuyor. Bu kapsamda, 2020-2030 dönemi için enerji ve iklim alanlarında bir politika çerçevesinin oluşturulmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi öngörülmekle beraber, özellikle daha etkin ve daha fazla temiz enerji üretimiyle AB'nin enerjide ithalat bağımlılığının azaltılması hedefleniliyor.

Yine bu üçlü başkanlık sisteminde AB'de, daha entegre sınır kontrol sisteminin geliştirilmesine önem veriliyor. Bu kapsamda, Schengen müktesebatının güçlendirilmesi, sığınma kararlarında karşılıklı olarak tanınacak yeni kuralların geliştirilmesi ve Avrupa sınır kontrol koruyucu sisteminin oluşturulması öngörülüyor. Diğer yandan, üçlü

başkanlık döneminin öncelikleri arasında veri korunmasına ilişkin yasal düzenlemelerin tamamlanması ve AB'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri'ne katılımı da yer alıyor.

Bu üçlü başkanlık sisteminde genişleme (Balkan ülkeleri ve Türkiye) politikasının Avrupa'da barış, demokrasi ve güvenin sağlanması açısından stratejik rol oynadığına dikkat çekiliyor. Komşuluk politikası çerçevesinde, Birliğin doğu ve güney bölgelerdeki ülkelere ekonomik, sosyal ve politika reformları çerçevesinde destek vermeye devam etmek istedikleri açıklandı. Ayrıca 2015 sonrası Kalkınma Gündemi için AB'nin ortak bir pozisyon hazırlamasına büyük önem veriliyor.

İTALYA'NIN 2014 AB DÖNEM BAŞKANLIĞI ÖNCELİKLERİ

İtalya'nın bu yeni AB Dönem Başkanlığı'nın öncelikleri; ekonomik ve mali krizin üstesinden gelerek ekonomik büyümenin canlandırılması ve yeni istihdam imkânlarının yaratılması; vatandaşların temel haklarının güçlendirilmesi ve Avrupa'nın hızla değişen uluslararası ortama ayak uydurmasının sağlanması olarak belirlendi.

➤ Fırsatların Avrupası

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nın önceliklerinin başında ekonomik ve mali krizin üstesinden gelerek ekonomik büyümenin canlandırılması ve yeni istihdam imkânlarının yaratılması yer alıyor. AB'de özellikle genç nüfus arasında artan işsizlik sayısına karşın vatandaşların (tekrar) iş piyasasına kazandırılması öncelik taşıyor. Bu nedenle bu dönem başkanlığında, AB temel politikalarının merkezinde büyüme ve istihdamı tutarak, üye ülkelerinde yapısal reformları teşvik edecek ekonomik çerçevenin oluşturulması hedefleniyor. Bu girişimler kapsamında, "Avrupa Rönesansı" ile Avrupa, sanayinin önemini yeniden keşfedilmesi için KOBİ'lerin gelişmeleri ve iş yapma ortamının iyileştirilmesine yönelik önlemlerin artırılması amaçlanıyor.

Tüm bu önlemler ile birlikte, Avrupa 2020 Stratejisi'ni yeniden canlandırarak, akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeye destek verilmesi hedefleniyor. Bu bağlamda, İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı süresince söz konusu stratejinin etkinliğini artırmak amacıyla açık bir forumun düzenlenmesi planlandığı açıklandı. İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı esnasında, AB'nin Avrupa 2020 Stratejisi'nin hedeflerine ulaşabilmesi için destek sağlaması öngörülüyor. Bu kapsamda, özellikle, insan sermayesi, Ar-Ge ve yenilikçilikte yatırımların teşvik edilmesinin yanı sıra, KOBİ ve altyapıların gelişmesi için uzun vadeli finans imkânlarının sunulması için girişimlerde bulunması planlanıyor. Bu girişimler çerçevesinde örneğin, eğitim ve öğretim sistemlerinin iş pazarına entegrasyonun kolaylaştırılması ve başta *Horizon 2020* Programı ile Avrupa Yapısal ve Yatırım fonları aracılığıyla araştırma ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi yer alıyor.

Bu dönem için, enerji ve iklim politikalarına da büyük önem veriliyor. Enerji alanında örneğin, AB genelinde enerjide tedarik yollarının çeşitlendirilmesi ve enerji güvenliğinin sağlanmasına yönelik önlemler alınması öngörülüyor. İtalya, bu kapsamda Ekim 2014'te düzenlenecek AB Zirvesi'nde iklim ve enerji alanlarında yeni bir anlaşmaya varılması için çalışacağını açıkladı. Bu yönde atılacak adımlar kuşkusuz 2015 yılında düzenlenecek Paris İklim Değişikliği Konferansı'na hazırlık çalışmaları açısından büyük önem taşıyacak.

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nın diğer öncelikleri arasında Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği'nin güçlendirilmesi ve derinleştirilmesi, Dijital Tek Pazarı'nın

tamamlanması için çalışmalarının hızlandırılması, Birliği'nin Entegre Denizcilik Politikası'nın geliştirilmesi, tek Avrupa ulaşım alanının geliştirilmesi ve Banka Birliği'ni oluşturma hedefi doğrultusunda Kasım ayında AB'de Tek Gözetim Mekanizması'nın (*Single Supervisory Mechanism*) başarıyla faaliyete geçirilmesi yer alıyor.

➤ Hakların Avrupası

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı esnasında, AB kurumlarındaki temsilcilerin görev değişiminde önemli gelişmelere sahne olacağı anlaşılıyor. Bunlar sırasıyla; yeni seçilen Avrupa Parlamentosu'nun Temmuz ayında, Avrupa Komisyonu'nun yeni üyelerinin ve AB'nin yeni Dışışleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi'nin ise Kasım ayında göreve başlamaları ve AB Zirvesi'nin liderliğinin 1 Aralık 2014 tarihinden itibaren yeni bir Konsey Başkanı tarafından devralınması olarak nitelendiriliyor. Daha önce de belirtildiği gibi, bu dönem başkanlığında, İtalya, AB'de yasal, kurumsal ve siyasi açılarından yaşanacak önemli geçiş döneminin kolaylaştırılması için büyük zen göstermesi gerekecek. Bu dönemde, AB'de yönetişim sürecinde de iyileştirme yolları aranacağı da açıklandı. Bu kapsamda rneğin AB kurumlarının işleyişini, AB'nin idari işlemlerini ve kurumlar arası işbirliğini değerlendirmek üzere bir tartışma düzenlemesi öngörülüyor. Daha çok demokrasi, hesap verebilirlik ve Őeffaflık sağlanarak, AB kurumlarının AB vatandaşlarıyla daha çok yakınlaştırılması mit ediliyor.

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda özellikle temel hakların korunması ve bu kapsamda kişisel verilerin korunmasına yönelik yürütülen çalışmalarda ilerleme kaydedilmesi de öncelikli hedefler arasında yer alıyor. İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda ayrıca, AB'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri'ne katılım sürecinin teşvik edileceği belirtildi. Bunun yanı sıra, kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına ve ayrımcılık yapmama ilkesinin uygulanmasına yönelik önlemlerin alınmaya devam edileceği açıklandı.

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda g ile sığınma politikalarında AB'nin daha aktif bir rol üstlenmesi hususuna önem veriliyor. Nitekim Arap Baharı'yla birlikte, özellikle Kuzey Afrika lkelerinden İtalya'ya göç edenlerin sayısının artması sebebiyle, İtalya'nın AB nezdinde bir g politikasının oluşturulmasına öncelik etmesi bekleniyor. Bu bağlamda, AB nezdinde bir g politikasının oluşturulması ve Ortak Avrupa Sığınma Sistemi'nin uygulanmasının teşvik edilmesi amaçlanıyor. Bu hedefler doğrultusunda, rneğin Avrupa'da daha entegre sınır kontrol sisteminin geliştirilmesi yer alıyor.

➤ Küresel Avrupa

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda Güney Akdeniz bölgesinin AB'nin Dış Politikası çerçevesinde daha ön plana çıkartılmak istendiği anlaşılıyor. Bu bağlamda, AB, Akdeniz bölgesinde ülkelerin i reformlarının gerçekleştirmesi, demokratik kurumların güçlendirilmesi, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümenin teşvik edilmesi ile sivil toplum örgütlerinin rolünün güçlendirilmesi konularında destekte bulunmak istiyor. Arap Baharı ve Rusya ile Doğu Avrupa'da yaşanan gerginliklerden dolayı AB'nin, önümüzdeki dönemlerde özellikle Kuzey Afrika ve Orta Doğu bölgelerindeki geçiş döneminde destek vermesi öngörülüyor.

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı, komşuluk politikası çerçevesinde Gürcistan, Moldova ve Ukrayna ile imzalanan Ortaklık Anlaşmaları'nın uygulamaya konmasına öncelik taniyacağını belirtti. Bununla birlikte, İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda stratejik

önem taşıyan genişleme politikası kapsamında ise Batı Balkanlar ile katılım müzakerelerin desteklenmesi ve Türkiye ile olan müzakerelerin yeniden canlandırılması konuları öncelikler arasında yer alıyor.

AB'nin dış ticaret politikası kapsamında ise, AB'nin stratejik ortakları ve gelişmekte olan ekonomiler ile ikili ticaret ve yatırım müzakerelerinin tamamlanmasına yönelik çalışmaların devam etmesi söz konusu. Asya ülkeleri ile yürütülen serbest ticaret anlaşmaları ve ABD ile yürütülen Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı müzakerelerinin desteklenmesi öncelik teşkil ediyor. Ayrıca bu dönem içinde, Kanada ile Kapsayıcı Ekonomik ve Ticari Anlaşması'nın tamamlanması ve yatırım ile coğrafi işaretler alanlarında Çin ile Japonya ile yürütülen müzakerelerde somut sonuçların elde edilmesi ümit ediliyor.

İTALYA'NIN AB DÖNEM BAŞKANLIĞI VE TÜRKİYE'NİN MÜZAKERE SÜRECİ

İtalya, kuşkusuz Türkiye'nin AB'ye üyeliğini ve adaylık ve müzakere süreçlerini başından beri en çok destekleyen ülkeler arasında yer alıyor. Bu nedenle, Türkiye ile olan müzakerelerin yeniden canlandırılmasının, İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nın genişleme politikası kapsamındaki öncelikleri arasında yer alması beklenmedik bir gelişme olarak nitelendirilemez. Nitekim Ocak ayında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün İtalya'ya yapmış olduğu resmi ziyaret esnasında İtalya Cumhurbaşkanı Giorgio Napolitano bir kez daha Türkiye'nin Avrupa'ya ait olduğunu ve İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nda Türkiye ile yürütülen AB katılım müzakerelerinin hızlandırılması istendiğini açıklamıştı.

Geçtiğimiz yıl sonunda Litvanya'nın AB Dönem Başkanlığı sırasında, 3,5 yılı aşkın bir sürenin ardından "Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu" (22'nci fasıl) ile yeni bir başlığın müzakerelere açılması, vize serbestisi diyalogunun başlatılması ve Geri Kabul Anlaşması'nın imzalanması, Türkiye'nin AB katılım sürecine yeni bir ivme kazandırdı. Ancak Türkiye-AB ilişkilerinde kaydedilen olumlu gelişmelerinin devamı Yunanistan'ın AB Dönem Başkanlığı'nda sağlanamadı. Bu olumsuz tablo karşısında, Nisan 2014 tarihinden itibaren AB Türkiye Delegasyonu Başkanı olarak atanan İtalyan Büyükelçi Stefano Manservisi'nin İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı döneminde Türkiye'nin üyelik sürecinde daha fazla fasıl açılması için çalışacaklarını açıklaması da bu bağlamda ümit vericidir¹.

Ancak Avrupa Parlamentosu seçimlerinde güçlenen aşırı sağın bu olumlu havaya gölge düşürmemesi büyük önem taşıyor. Bunun için hem Türkiye hem de AB Dönem Başkanlığı kapsamında İtalya'ya önemli rol düşüyor. Türkiye'nin, kendisine yönelik olumlu bir tutum içinde bulunan bir ülkenin AB Dönem Başkanlığı yürütecek olmasından en iyi şekilde yararlanacağı kuşkusuzdur. Ancak Türkiye'ye yönelik tereddütlere meydan vermemek açısından Türkiye'nin reformlara hız vererek, hukukun

¹ "AB Bakanı Çavuşoğlu: "İtalya ülkemizin AB üyelik müzakere sürecine en büyük destek veren ülkelerden biridir", *AB Haber*, 1 Temmuz 2014, <http://www.abhaber.com/ab-bakani-cavusoglu-italya-ulkemizin-ab-uyelik-muzakere-surecine-en-buyuk-destek-veren-ulkelerden-biridir/>, Erişim tarihi: 5 Temmuz 2015.

üstünlüğünü, demokrasi ve insan haklarını güçlendirmesi ve AB müktesebatına uyum sürecindeki yükümlülüklerini aksatmadan yerine getirmesi önem taşıyor.

İtalya'nın AB Dönem Başkanlığı'nın resmi sitesine <http://italia2014.eu/en> adresinden ulaşılabilir.